

OPPLÆRINGSLOVUTVALGET

Innspill til Opplæringslovutvalget fra Skolenes landsforbund

Skolenes landsforbund er rimelig godt fornøyd med den opplæringsloven vi har i dag. For det meste har vi inntrykk av at den fungerer bra. Vi ser likevel positivt på en gjennomgang som kan gjøre loven enda tydeligere.

Skolenes landsforbund ønsker en opplæringslov som er klar og tydelig. Lovteksten må i minst mulig grad være mulig å gjøre til gjenstand for forskjellige fortolkninger, samt føre til ulik praksis. Hvis man kan unngå ord som "forsvarlig" og "tilstrekkelig" og heller definere hva som er forsvarlig og tilstrekkelig, vil det være et sterkt bidrag til en tydeligere og bedre lov.

Loven må også balansere mellom å være en minimumslov og en maksimumslov. Loven må få klart fram hva som er det minste tillatte nivå for å sikre alle elever en god skole. Samtidig bør loven også søke å begrense mulighetene til skoleeier/skoleledelse til å pålegge ytterligere rapportering, kartlegging, evaluering osv ut over det som er nasjonalt bestemt. Veldig mange av "tidstyvene" i skolen er innført lokalt.

SL håper den nye loven vil inneholde et krav om at det skal være kvalifisert lærer til stede i alle undervisningstimer. Dette mener vi er absolutt nødvendig for å sikre at elevene får den kvaliteten på undervisningen de har krav på. Hvis det ikke er mulig å få kvalifisert lærer, må det søkes om tidsbegrenset dispensasjon. Dette systemet er kjent fra barnehagen.

Vi vet at faglærere ikke blir tildelt alle undervisningstimene en klasse har i et fag. Dette kalles "borttelling av timer", og er vanligst i videregående. Ved ikke å bruke lærer i alle undervisningstimer kan man spare inn både én og kanskje flere stillinger, avhengig av skolens størrelse. Vi mener at en faglærer skal ha ansvaret for alle undervisningstimene en klasse/elev har i et fag.

En åpenbar mangel med dagens lov, er at den mangler en definisjon på undervisning. Det har vist seg vanskelig å avgjøre om elevene virkelig har fått den undervisningen de har krav på, når man ikke er helt enig i hva som er undervisning. Er det undervisning når elevene får beskjed om at det er studietime uten lærer i neste time? Er det undervisning når en assistent har ansvaret for timen? Er ekskursjoner undervisning? Kan elevene ha fått undervisning i alle pålagte timer når det ikke har vært lærer til stede i mange av dem?

Her mener Skolenes landsforbund at loven må bli tydeligere. Det ligger et åpenbart innsparringspotensial i å redusere antall undervisningstimer med lærer. Noen kommuner har laget sin egen definisjon av undervisning. Her er en fra Karmøy som vi synes er god:

En aktivitet som er forberedt, iverksatt og fulgt opp av pedagogisk personale, og som har til hensikt at eleven(e) skal oppnå mål i læreplan eller individuell opplæringsplan.

Opplæringsloven mangler definisjon på hvem «skoleeier» er. «Skoleeier» brukes om kommunen eller fylkeskommunen. Vil det da være politisk nivå eller administrativt nivå som formelt og juridisk er skoleeier?

I §9-1 ønsker vi at det skal stå at rektor skal ha pedagogisk utdanning. Pedagogisk kompetanse, som det står i dagens lov, er for vagt og legger opp til synsing. Vi ønsker mest mulig klare og objektive kriterier for å bli rektor.

De aller fleste skolefritidsordninger har en egen SFO-leder. Dette kommer i tillegg til at rektor er den øverste lederen. Vi ønsker en lovfesting av at det skal være en egen SFO-leder. Vi mener også at en SFO-leder skal ha pedagogisk utdanning. (§13-7)

Vi har merket oss at "alle" ønsker andre yrkesgrupper inn i skolen. Det er snakk om å bygge et lag rundt eleven. Flere yrkesgrupper med ulik kompetanse vil uten tvil være til stor hjelp vedrørende elevenes skolemiljø. Vi vil både kunne fange opp mobbing tidligere og være bedre på tiltak hvis det er breiere kompetanse på skolene. Vi vet at for eksempel vernepleiere og barnevernspedagoger har vært til stor hjelp i slike saker. Men så lenge det ikke er noe krav i loven til faktisk å ansette disse yrkesgruppene, er de fleste skolene dessverre uten denne kompetansen. Mener man alvor med å tilby alle elever et trygt og godt skolemiljø, trenger vi andre kompetente yrkesgrupper i skolen. Da må de også tilbys hele stillinger og gode arbeidsvilkår.

I noen, særskilte tilfeller bør det også åpnes for at andre høyskoleutdannede kan gå inn som lærer for enkeltelever med spesielle behov. Dette må selvsagt være begrunnet i en sakkyndig vurdering.

Tidligere var læreplanene veiledende. Nå har de status som forskrift. Dette mener Skolenes landsforbund har vært uheldig. Hvis man ikke kommer gjennom, og kan dokumentere at man har vært innom alle mål i læreplanen, har man brutt en forskrift. Man må hele tiden haste videre til nye emner for å oppfylle forskriften, uten hensyn til om elevene er klar til å gå videre.

Vi er klar over at det skal satses mer på dybdelæring framover, og at det kan gjøre problemet med forskriftsfesting mindre. Vi ber likevel utvalget om å vurdere en annen status på lærerplanene enn forskriftsfesting.

Vi mener at leksehjelpen, omtalt i forskriftens §1A-1, skal gis av en pedagog. Dette pga kvaliteten på hjelpen. Vi kan ikke forutsette at en ufaglært assistent har kunnskap nok i alle fag til å kunne tilby god og tilpasset hjelp til alle elever.

Skolenes landsforbund mener også at forskriften bør si noe om innretningen på leksehjelpen. Slik det er i dag gis det leksehjelp på de laveste trinnene, mens det ikke gis tilbud om leksehjelp på ungdomstrinnet.

Forskrift til opplæringsloven kapittel 3 del V om eksamen, må gi rom for forsøk med alternative eksamensordninger. Eksamensordningene må være tilpassa de vurderingsordningene elevene er kjent med fra opplæringen og til fagenes egenart.

Et av våre medlemmer leverte i desember en masteroppgave i fag- og yrkesdidaktikk: hvordan ivaretas lærlingenes psykososiale læringsmiljø i opplæringen?

I studien kom hun fram til at den aktuelle skoleeier/fylkeskommunen ikke hadde tilfredsstillende informasjon, system og rutiner når det gjaldt lærlingene som er i bedrift. Der er skoleeier som er ansvarlig for lærlingen, og lærlingen er flere plasser under opplæringsloven, men under arbeidsmiljøloven når det kommer til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Det vil di at skoleeier, som har ansvaret for lærlingen og opplæringen i bedrift ikke har kontroll over arbeidsmiljø/opplæringsmiljø fordi det er arbeidstilsynet som skal kontaktes fordi lærlingen er å regne som midlertidig ansatt i en bedrift.

Vårt forslag og ønske er at lærlingens opplæringsmiljø også kommer under opplæringsloven, på lik linje med skoleelevenes §9a. så kan de være dobbelt vernet av både arbeidsmiljøloven og opplæringsloven, heller enn å falle imellom. Dette fordi da kan skoleeier holdes ansvarlig når tiltak i bedrift ikke blir igangsatt, på lik linje med en rektor på en skole.

Med vennlig hilsen

Geir Allan Stava
Forbundssekretær
Tlf.: 926 49 079
E-post: geirallan@gmail.com
Sentralbord: 993 56 060